

Mārtiņš Klušs (Balvu un Sprogu Romas katoļu draudze)
BAZNĪCA UN VALSTS

Atslēgas vārdi: *garīdznieki Latgalē, Baznīca, Latgales kongress, Latvijas valsts.*

Vēstures plūsmā Baznīca bieži ir bijusi iejaukta politikā. Tā tas bija arī pirms 100 gadiem, kad daudzi garīdznieki kā delegāti piedalījās Latgales kongresā, bija kongresa sagatavotājos. Valsts daudzkārt ir centusies izmantot reliģiju savtīgos nolūkos, un arī Baznīcas vadītāji dažkārt ir tiekušies pēc laicīgās varas. Tad Baznīcai ir nācies nožēlot šādu reliģijas un politikas sajaukšanos. Arī šodien dažkārt var vērot mēģinājumus izmantot teoloģiskus argumentus politisku mērķu sasniegšanai.

Nepieciešamie elementi, kas veido valsts struktūru, ir: cilvēku kopiena, teritorija un vara. Vissvarīgākais valstiskuma elements ir iedzīvotāji. Valsts kā cilvēku veidojums, kas izriet no savstarpējām attiecībām un relācijām, parādās vēlākā cilvēces vēsturiskās attīstības fāzē.

Nedrīkstētu aizmirst, ka arī citādi domājošiem var būt taisnība. Evaņģēlijs nedod konkrētas politiska rakstura vadlīnijas, tāpēc arī Baznīcas vadība izvairās no tās reliģiskās autoritātes iespējamās izmantošanas šai jomā. Nedrīkst aizmirst Jēzus ieteikumu, ka civilai varai jāatdod sava tiesa un Dievam tas, kas Viņam pienākas. Šo ieteikumu nedrīkstētu pārprast. Ja pasaule un Dieva valstība ir atšķirīgas, tad tās nav šķirtas. Kristīgā sociālā mācība atzīst neatkarību daudzās dzīves nozarēs, kā politikā, ekonomikā, mākslā, zinātnē, sportā. Tā, piemēram, ekonomika attīstās bez Baznīcas, tomēr svarīgumu nezaudē arī tikumības redzes viedoklis, kurā noteikšana un kompetence ir Baznīcai. Vatikāna II koncils stingri norāda uz laicīgo realitāšu autonomiju, bet tas nenozīmē, ka šīs realitātes nebūtu pakļautas tikumības likumam. Kas attiecas uz politiku, tad pamatjautājumos Baznīcai ir tiesības un pienākums izteikt savu morālo viedokli.

Ar savu priekšlasījumu vēlos akcentēt valsts lomu cilvēka un baznīcas dzīvē. Atklāt, kā darbojas LR Satversmes 19. punkts: „Ikvienam ir tiesības uz domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību. Baznīca ir atdalīta no valsts.”